

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 111/21
Luksemburg, 22 czerwca 2021 r.

Wyrok w sprawie C-719/19
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Obywatelowi Unii, wobec którego wydano decyzję o wydaleniu, może przysługiwać nowe prawo pobytu na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego dopiero po rzeczywistym i skutecznym zakończeniu jego pobytu na tym terytorium

Pełne wykonanie takiej decyzji o wydaleniu nie następuje bowiem poprzez samo fizyczne opuszczenie przez tego obywatela Unii wspomnianego terytorium w terminie dobrowolnego wyjazdu wyznaczonym we wspomnianej decyzji

Decyzją z dnia 1 czerwca 2018 r. Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (sekretarz stanu ds. sprawiedliwości i bezpieczeństwa, Niderlandy; „sekretarz stanu”) uznał, że FS, obywatel polski, przebywa nielegalnie na terytorium Niderlandów, ponieważ nie spełnia już określonych w art. 7 dyrektywy 2004/38¹ przesłanek dotyczących prawa pobytu przez okres przekraczający trzy miesiące, i nakazał mu opuszczenie terytorium tego państwa. Decyzją z dnia 25 września 2018 r. („decyzja o wydaleniu”) sekretarz stanu uznał za bezzasadne wniesione przez FS zażalenie na wspomnianą decyzję. Wyzначył on termin czterech tygodni – upływający dnia 23 października 2018 r. – na dobrowolny wyjazd, po upływie którego to terminu FS mógł zostać wydany z powodu nielegalnego pobytu.

FS opuścił w każdym razie terytorium Niderlandów najpóźniej w dniu 23 października 2018 r., jako że policja niemiecka zatrzymała go w tym dniu za kradzież sklepową. FS oświadczył, że mieszka w Niemczech blisko granicy niderlandzkiej. FS wyjaśnił ponadto, że z powodu uzależnienia od marihuany udaje się codziennie do Niderlandów w celu jej zakupu. Dnia 22 listopada 2018 r. został on zatrzymany za kradzież w supermarkecie znajdującym się w Niderlandach. W następstwie aresztowania i zastosowania policyjnego środka detencyjnego sekretarz stanu umieścił FS w ośrodku detencyjnym w celu wydalenia go do państwa pochodzenia. Decyzję tę uzasadniono ryzykiem, że FS będzie uchylać się od dozoru nad cudzoziemcami i utrudniać przygotowanie swojego wyjazdu bądź wydalenia lub unikać czynności z tym związanych.

Wyrokiem z grudnia 2018 r. rechtbank Den Haag, zittingsplaats Groningen (sąd w Hadze, ośrodek zamiejscowy w Groningen, Niderlandy), oddalił jako bezzasadną skargę wniesioną przez FS na decyzję o zastosowaniu środka detencyjnego. FS wniósł środek odwoławczy od tego wyroku do Raad van State (rady stanu, Niderlandy). Sąd ten zauważył, że decyzja o wydaleniu wydana wobec FS jest decyzją o wydaleniu w rozumieniu art. 15 dyrektywy pobytowej². Zdaniem tego sądu zgodność z prawem umieszczenia FS w ośrodku detencyjnym po powrocie do Niderlandów zależy od tego, czy w dniu umieszczenia w tym ośrodku przysługiwało mu ponownie prawo pobytu. W konsekwencji rada stanu zwróciła się do Trybunału o wydanie orzeczenia w przedmiocie tego, w jakich okolicznościach obywatel Unii, wobec którego wydano decyzję o wydaleniu ze względów

¹ Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. 2004, L 158, s. 77, „dyrektywa pobytowa”).

² Przepis ten stanowi w szczególności, że niektóre procedury ustanowione w rozdziale VI tej dyrektywy, zatytułowanym „Ograniczenia w prawie wjazdu i prawie pobytu uzasadnione względami porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego” (procedury ustanowione w art. 30 i 31), stosuje się analogicznie do wszystkich decyzji ograniczających swobodne przemieszczanie się obywateli Unii Europejskiej i członków ich rodziny, uzasadnionych względami innymi niż względy porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego.

innych niż porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego, może powoływać się na nowe prawo pobytu w przyjmującym państwie członkowskim.

W wyroku wydanym w składzie wielkiej izby Trybunał orzekł, że pełne wykonanie decyzji o wydaleniu obywatela Unii z terytorium przyjmującego państwa członkowskiego wydanej na podstawie art. 15 ust. 1 dyrektywy pobytowej z tego względu, że obywatelowi Unii nie przysługuje już prawo do czasowego pobytu na tym terytorium na mocy tej dyrektywy, nie następuje poprzez samo fizyczne opuszczenie przez wspomnianego obywatela Unii tego terytorium w terminie dobrowolnego wyjazdu wyznaczonym we wspomnianej decyzji. Trybunał stwierdził ponadto, że aby skorzystać z nowego prawa pobytu na podstawie art. 6 ust. 1 tej dyrektywy na tym samym terytorium, obywatel Unii, wobec którego wydano taką decyzję o wydaleniu, powinien nie tylko fizycznie opuścić terytorium przyjmującego państwa członkowskiego, lecz również zakończyć pobyt na tym terytorium w sposób rzeczywisty i skuteczny, tak aby przy okazji jego powrotu na wspomniane terytorium nie można było uznać, że jego pobyt stanowi w rzeczywistości ciągłość z jego poprzednim pobytem na tym samym terytorium.

Ocena Trybunału

Trybunał doszedł do takiego wniosku, badając w pierwszej kolejności, czy sam fizyczny wyjazd obywatela Unii z przyjmującego państwa członkowskiego wystarcza, aby można było uznać, że decyzja o wydaleniu wydana wobec niego na podstawie art. 15 ust. 1 dyrektywy pobytowej została w pełni wykonana. W tym względzie Trybunał zauważył, że skutki w czasie takiej decyzji o wydaleniu nie wynikają z brzmienia tej dyrektywy. Mając następnie na względzie cel tego przepisu oraz kontekst, w który się on wpisuje, oraz cel tej dyrektywy, Trybunał zauważył, że przyznana przyjmującemu państwu członkowskiemu możliwość wydalenia obywatela Unii nieprzebywającego już legalnie na jego terytorium wpisuje się w szczególny cel dyrektywy pobytowej, polegający na uniknięciu sytuacji, w której obywatele Unii i członkowie ich rodzin staliby się nieracjonalnym obciążeniem dla systemu pomocy społecznej w przyjmującym państwie członkowskim podczas swojego czasowego pobytu. Trybunał wskazał ponadto, że wykładnia, która zasadzałaby się na uznaniu, iż sam fizyczny wyjazd obywatela Unii jest wystarczający do wykonania decyzji o wydaleniu, pozwoliłaby mu korzystać z wielu kolejnych pobytów czasowych w tym państwie członkowskim, aby w rzeczywistości przebywać tam w sposób trwały, podczas gdy taki obywatel Unii nie spełniałby ustanowionych w dyrektywie pobytowej przesłanek prawa stałego pobytu. Zdaniem Trybunału taka wykładnia byłaby niespójna z ogólnym kontekstem dyrektywy pobytowej, ustanawiającej w odniesieniu do prawa pobytu w przyjmującym państwie członkowskim system stopniowy, który ostatecznie prowadzi do uzyskania prawa stałego pobytu.

Ponadto Trybunał orzekł, że przyznanie minimalnego terminu jednego miesiąca od powiadomienia o decyzji o wydaleniu dla celów jej wykonania³ w zakresie, w jakim pozwala ono w szczególności danemu obywatelowi Unii na przygotowanie wyjazdu, przemawia za wykładnią artykułu 15 ust. 1 dyrektywy pobytowej w ten sposób, że wykonanie decyzji o wydaleniu następuje wtedy, gdy obywatel ten rzeczywiście i skutecznie kończy swój pobyt na tym terytorium.

W drugiej kolejności Trybunał dostarczył sądowi krajowemu użytecznych wskazówek w celu ustalenia, na podstawie całościowej oceny wszystkich okoliczności rozpatrywanego przez ten sąd sporu, czy dany obywatel Unii zakończył pobyt na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego w sposób rzeczywisty i skuteczny, tak że wydana wobec niego decyzja o wydaleniu została w pełni wykonana. W tym względzie Trybunał stwierdził najpierw, że nałożenie na takiego obywatela Unii w każdym przypadku obowiązku przebywania poza przyjmującym państwem członkowskim przez minimalny okres, na przykład trzech miesięcy, po to, by mógł on się powołać na nowe prawo pobytu w tym państwie członkowskim na podstawie art. 6 ust. 1 tej dyrektywy, prowadziłoby do podporządkowania wykonywania tego prawa podstawowego ograniczeniu nieprzewidzianemu ani w traktatach, ani w tej dyrektywie. Jednakże długość okresu spędzonego przez tę osobę poza terytorium przyjmującego państwa członkowskiego w następstwie wydania decyzji o wydaleniu może mieć określone znaczenie, ponieważ im dłuższa

³ Ustanowionego w art. 30 ust. 3 dyrektywy pobytowej i mającego zastosowanie przez analogię do decyzji wydanej na podstawie art. 15 tej dyrektywy.

jest nieobecność zainteresowanego na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego, tym bardziej świadczy ona o rzeczywistym i skutecznym charakterze zakończenia pobytu. Ponadto w ramach dostarczonych przez siebie pozostałych użytecznych wskazówek Trybunał podkreślił znaczenie wszystkich okoliczności świadczących o przerwaniu związków łączących danego obywatela Unii z przyjmującym państwem członkowskim, takich jak wypowiedzenie umowy najmu lub przeprowadzka. Trybunał uściślił, że znaczenie takich czynników powinno zostać ocenione przez właściwy organ krajowy w świetle wszystkich konkretnych okoliczności charakteryzujących szczególną sytuację danego obywatela Unii.

W ostatniej kolejności Trybunał sprecyzował konsekwencje niewykonania decyzji o wydaleniu. W tej kwestii Trybunał wskazał, iż jeżeli ze sprawdzenia wynika, że obywatel Unii nie zakończył czasowego pobytu na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego w sposób rzeczywisty i skuteczny, to państwo członkowskie nie jest zobowiązane do wydania nowej decyzji o wydaleniu na podstawie tych samych okoliczności faktycznych, które doprowadziły do decyzji o wydaleniu wydanej już wobec tego obywatela, lecz może oprzeć się na tej ostatniej decyzji w celu zobowiązania go do opuszczenia swojego terytorium. Niemniej jednak Trybunał uściślił, że zasadnicza zmiana okoliczności, która umożliwiłaby obywatelowi Unii spełnienie przesłanek ustanowionych w art. 7 dyrektywy pobytowej, dotyczącym prawa pobytu przez okres przekraczający trzy miesiące, pozbawiłaby wydaną wobec niego decyzję o wydaleniu wszelkich skutków i wymagałaby, mimo jej niewykonania, uznania jego pobytu na terytorium danego państwa członkowskiego za legalny. Jeśli chodzi o możliwość sprawdzenia przez państwo członkowskie, czy taka decyzja o wydaleniu została w pełni wykonana, pomimo ograniczeń nałożonych przez prawo Unii na takie kontrole, niektóre przepisy dyrektywy pobytowej mają na celu umożliwienie przyjmującemu państwu członkowskiemu czuwania nad tym, aby czasowy pobyt obywateli innych państw członkowskich na jego terytorium odbywał się w sposób zgodny z tą dyrektywą⁴. Wreszcie Trybunał orzekł, że na decyzję o wydaleniu wydaną wobec obywatela Unii na podstawie art. 15 ust. 1 dyrektywy pobytowej nie można powołać się względem niego, gdy na mocy art. 5 tej dyrektywy, który ustanawia prawo wjazdu na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego, obywatel ten udaje się okazjonalnie na to terytorium w celu innym niż pobyt na nim.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

⁴ Odnosi się to w szczególności do art. 5 ust. 5 dyrektywy pobytowej, zgodnie z którym państwo członkowskie może wymagać od zainteresowanych osób zgłoszenia swojej obecności na jego terytorium w racjonalnym i niedyskryminującym terminie, a niedopełnienie takiego wymogu – podobnie jak niedopełnienie wymogu rejestracji – przez zainteresowane osoby może podlegać proporcjonalnym i niedyskryminującym karom.